

Szkody w środowisku

2013-11-29

Od 30 kwietnia 2007 r. obowiązuje ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. Ustawa określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Według ww. aktu prawnego szkodą w środowisku jest negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniana w stosunku do stanu początkowego, spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność podmiotu korzystającego ze środowiska.

W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku istnieje obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zapobiegawczych. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia szkody, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym dla zdrowia ludzi skutkom. Obowiązek ten obejmuje m.in. natychmiastową kontrolę, powstrzymanie, usunięcie lub ograniczenie zanieczyszczeń lub innych szkodliwych czynników, a także podjęcie działań naprawczych.

Podjęcie działań naprawczych wymaga uzgodnienia ich warunków z organem ochrony środowiska. Uzgodnienie to następuje w drodze decyzji i określa:

1) dla szkody w środowisku w gatunkach chronionych, chronionych siedliskach przyrodniczych lub w wodach:

- stan do jakiego ma zostać przywrócone środowisko,
- zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych,
- termin rozpoczęcia i zakończenia ww. działań,
- sposób potwierdzenia osiągnięcia założonego efektu ekologicznego.

2) dla szkody w środowisku w powierzchni ziemi:

- teren wymagający przeprowadzenia remediacji, poprzez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz jego powierzchni,
- nazwy substancji powodujących ryzyko oraz ich zawartość w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja,
- sposób przeprowadzenia remediacji,
- sposób potwierdzenia przeprowadzenia remediacji oraz termin przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ziemi wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147 a ust 1 pkt 1 lub ust 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*.

Szkody w środowisku mogą dotyczyć następujących komponentów środowiska:

- powierzchni ziemi,
- wód,
- gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych.

W przypadku szkód dotyczących dwóch pierwszych wymienionych komponentów środowiska warunkiem bezwzględnym zastosowania przepisów omawianej ustawy jest występowanie działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku, wymienionej w art. 3 ww. ustawy. W pozostałych przypadkach do szkody w środowisku może dojść na skutek innej działalności jednak w połączeniu z winą podmiotu korzystającego ze środowiska będącego sprawcą tej szkody.

Przepisów ustawy nie stosuje się m.in. gdy bezpośrednie zagrożenie lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez katastrofę naturalną, konflikt zbrojny lub działalność, której głównym celem jest obrona narodowa, bezpieczeństwo międzynarodowe lub której jedynym celem jest ochrona przed klęską żywiołową.

Jeżeli pomimo działań zapobiegawczych nie wyeliminowano zagrożenia lub szkoda nastąpiła, istnieje obowiązek zgłoszenia tego faktu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Jeżeli zagrożenie szkodą lub szkoda zostały spowodowane przez więcej niż jeden podmiot korzystający ze środowiska, odpowiedzialność tych podmiotów jest solidarna. Jeżeli zostały spowodowane za zgodą lub wiedzą władającego ziemią, jest on obowiązany do podjęcia działań zapobiegawczych i naprawczych solidarnie z podmiotem korzystającym ze środowiska. W tym ostatnim przypadku decyzja dotycząca obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych jest kierowana również do władającego powierzchnią ziemi.

Organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze jeśli:

- nie można zidentyfikować podmiotu korzystającego ze środowiska lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego lub egzekucja okazała się bezskuteczna,
- konieczne jest natychmiastowe podjęcie działań, z uwagi na zagrożenie zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku.

Koszty prowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych ponosi podmiot korzystający ze środowiska, chyba że wykaże, że zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez:

- inny wskazany podmiot oraz wystąpiły mimo zastosowania przez podmiot korzystający ze środowiska właściwych środków bezpieczeństwa,
- powstały na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej.

W takich przypadkach podmiot korzystający ze środowiska, który podjął działania zapobiegawcze lub naprawcze może wystąpić z roszczeniem o zwrot poniesionych na ten cel kosztów odpowiednio od sprawcy lub organu administracji. Do takiego roszczenia zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego.